

votum en zegengroet		
zingen	Ps 95:1,3 (knielen)	
gebed		
inleiding		
lezen	Johannes 13:1 - 32	
zingen	opw 705	
preek		
zingen	Ps 41:3	
preek		
zingen	opw 462	
belijdenis	Gk 123:1 / 5	
gebed		
formulier 1	(2 delen, Christus gedenken en onderwijs)	
viering	Gk 61 Ps 22:13,14 (knielen)	
collecte	evaluatie, doorgaan? nabespreken (2 ^e vraag)	
zingen	opw 378	
zegen		

(niet alles is uitgeschreven)

(klik) Inleiding: begin stille week: iedere avond 20.45: stilte, mijn gewoonte: lopen, rustig worden, meenemen, lopen terug, iedereen uitnodigen; auto op kwartier.

Achtergrond en doel: onthaasten geen doel in zichzelf, maar nodig om door te laten dringen wat Jezus voor ons deed.

Wat Hij deed, verandert ons leven.

elkaar helpen om te begrijpen.

Vandaag Johannes 13; groep heeft dit voorbereid: wat valt op, waarschuwing, belofte, wat spreekt aan.

Veel mensen kennen dit verhaal.

uitdrukking geworden: iemand de voeten wassen, iets van nederigheid.

Samen lezen helpt zeer om betekenis te zien.

Manier van doen: samen lezen; dingen uitleggen, boodschap er uit halen.

Weet niet zeker of dat lukt, proberen vanmiddag.

(klik) Rustig lezen:

1. wat valt op?

Algemeen: wat mij opvalt bij Johannes: lastig, overgangen in onderwerpen (vers 20 bv); iets van ontdekken, dan zeer diep.

2. welke vragen komen op?

Hoe zit dat?

(sommige dingen kan ik misschien uitleggen, veel dingen ook niet; 2.000 geleden)

3. vat het eens samen: wat wil Johannes zeggen?

Wat is de boodschap?

[lezen Johannes 13:1-32]

Rustig lezen:

1. wat valt op? [inventariseren].
2. welke vragen komen op? Hoe zit dat?
  - a. opschrijven
  - b. uitleggen wat ik weet
  - c. eigen dingen uitleggen
3. vat het eens samen: wat wil Johannes zeggen?
Wat is de boodschap? (straks inventariseren)

(**klik**) Opzet van de preek: details nav vragen en opvallend dan boodschap, stukje inleven, terug naar boodschap.

Ik neem u mee naar een aantal **details**.

1. (**klik**) inkadering: vers 1-2 en vers 31-32: grootheid van God, zichtbaar, plan: liefde die tot het uiterste gaat.
Meer dan voorbeeld.
Komt een paar keer terug.
Grootheid van God zit niet zozeer in macht, de schepping, genezingen.
Maar het zit vooral in: mens worden, dienen, liefde tot het uiterste.
2. (**klik**) voetwassing, dienen, voor een ander iets doen, liefde.
Daar doorheen: verraad van Judas, opklimming daarin.
Tijdens dat wassen 10: niet allemaal rein (kader al vers 2).
Je leest geen reactie.
Jezus is duidelijker bij uitleg 18, nog weinig reactie: 'tegen Mij gekeerd').
21: krachtig.
Dan wel reactie.
(vergelijk: gaan dingen mis in de gemeente, mensen worden vergeten.
Anders als ik zeg: één van u heeft uit de kas gestolen), wie is dat?
Bij de voetwassing het verraad nadrukkelijk aan de orde.
3. Verraad opvallende dingen
  - a. Verklaring van 'ben ik het?' (andere evangeliën): per ongeluk verraden.
Situatie van dreiging: geheime locatie (Olijfberg), mond voorbij gepraat, aan je vrouw verteld?
Opzet, per ongeluk? Niemand denkt aan opzet.
'Er zit een lek', eerste vraag: toch niet bij mij?
  - b. Ander element: zal mij verraden, niet heeft mij verraden (21).
Het staat nog te gebeuren: je kan het dan ook nog tegenhouden.
Normaal: verrader ontmaskerd, dan gaat verraad niet door, de mol onschadelijk, geheim blijft bestaan. Hier anders:
1 Oproep aan Judas: je kunt nog terug.
2 Nadruk van Jezus op voorspellen (19).
Al lang geleden: Dat Ik het ben (citaat uit Ps 41): deze Psalm gaat over Mij (over Jezus).
3 Diepte: een vriend, waar je mee eet, de 12 laatste getrouwen,

daartussen.

- c. Judas wordt niet tegengehouden, vertelt dat Jezus naar Getsemane gaat, daar arrestatie (weer laten zien: soldaten vallen op de grond), Jezus heeft leiding, regie, zelfstandig, keus.
Hij vertelt dit van tevoren: gaat Hem om de leerlingen, onderwijs over wat er gaat komen.
- d. Nog opvallend: andere evangelie, ook hier de hele sfeer: wee, hoe erg, voor degene die Mij verraad (Jezus bedroefd (21), niet kwaad; verdriet over Judas, geen woede over wat Hem wordt aangedaan). Straks er aan denken: Jezus hangt daar: wee, hoe erg als je verraden bent.
Nee, hoe erg voor wie Mij verraden heeft.
Judas gaat dood (ophangen) en blijft dood; Jezus niet.
- e. element van voorbereiding: sommige leerlingen, Maria, Johannes geholpen om opstanding te geloven voordat ze Jezus zagen, door de details. .
Hele gedeelte: voortdurende gerichtheid op de ander.
(dat zit ook in voetwassing, komt zo)

ev zingen Ps 42:3

- 4. (**klik**) 'ik verzeker jullie' 16, 20, 21 (38): plechtige mededelingen, nadruk daar op.
Profetie uit de hemel: 21, 38: verraad en ontkenning: hoort bij het plan.
Dit alles is Jezus niet overkomen.
Hij wist het, voorspelt het, laat het gebeuren en kiest er voor.

16, 21 over slaaf niet meer dan meester: als dit bij Jezus hoort, dan bij ons, bij hele koninkrijk.
Dienen, wassen, lijden: dan wij ook.
Opstanding, glorie, geweldig: dan wij ook. Verbinding slaaf en meester.

20: slaaf niet minder dan meester, in die zin: met de afgezand, met de boodschap van de leerlingen komt Jezus en dus God zelf mee.
In dat dubbele zit een belangrijke boodschap: leven met het evangelie valt niet mee, niet iedereen neemt het aan, leeft er naar.
Zie Jezus, alles liep dood, denk niet dat de leerlingen, de afgezanten beter gaat.

2^e (20) Maar wel zeer belangrijk om door te gaan. (avond over opvoeden)
Voorbeeld: moedeloosheid bij jeugdwerker, ouderling, ouder, leraar: staat op je kop om voor te bereiden, methoden.
Dan nog komen ouders of kinderen zelf zeuren: niet leuk, saai.
Of er is toetsweek, ze komen niet, volgende keer weer anderen er niet.
Kerkdienst, beetje met iemand in gedachten vanwege een gesprek.
Neemt niet de moeite te komen.
Niet boven meester: dit hoort bij koninkrijk.
Ook niet onder meester: je komt wel namens Hem; wie een stukje uitleg en liefde overbrengt, dat is alsof Christus zelf dat doet.

Je weet nooit wat dat doet, maar ook het gaat niet om jou en wat je bereikt.

Opgenomen in groot geheel, wij maken ons nauwelijks druk om resultaat. Als mensen onaardig zijn, klagen, zeuren, afhaken, enige blikrichting is JC zelf.

Het is soms (niet altijd en pas op dat je kritiek niet van je af laat glijden), het is soms klagen, zeuren, afhaken van God zelf.

Wie jou ontvangt of niet ontvangt, ontvangt Christus al of niet.

En... alle eeuwen door kommer en kwel met de kerk, en toch geweldig resultaat, groei, liefde, betrokkenheid.

Door ons gebrekkig optreden toch Christus ontvangen!

(klik) Boodschap

Terug naar geheel / voetwassing: wat is boodschap? Wat wil Johannes zeggen? [horen van mensen].

Als je uit dit gedeelte een kerntekst moest kiezen?

ev: 15c: wat ik gedaan heb, moeten jullie ook doen?

8c: als Ik je voeten niet mag wassen, kun je niet bij Mij horen.

17: gelukkig als je dit begrijpt en er naar handelt

Velen: oproep om een voorbeeld te nemen aan Jezus: elkaar de voeten wassen; inzet voor je naaste, onderkant samenleving enz.

Dat ongeveer de boodschap? Doe meer aan naastenliefde... Neem Mij als voorbeeld... (kom ik op terug)

4

(klik) Inleven

voetwassing hoe is dat gegaan?

Proberen in te leven.

(klik) Afvragen: vorig jaar?

2x eerder waarschijnlijk Pascha gevierd.

Hoe is het toen gegaan?

Of was het de eerste keer: andere keren bij de gezinnen thuis?

Ik vermoed: andere keren niet geheim, personeel, bediende die voeten wast.

Nu geheime locatie, alleen de 12 weten er van, geen personeel.

Vooraf: expres in scène gezet door Jezus om leerlingen iets mee te geven.

Alles in deze nacht draait om lijden, sterven en opstanding.

(klik) Een vraag: wat vind u van Petrus?

Voorstellen hoe het gegaan is: was Petrus de eerste in de rij die Jezus wilde wassen? Sprak hij namens allen?

Of – mijn beeld altijd geweest (kinderbijbel) - hij was de 3^e of de 4^e; zie vers 6.

Eerst Matteüs en Bartelomeüs geweest.

Hun voeten gewassen.

Denk het je in: ongemakkelijk, moet Jezus dat nu doen... Petrus weigert.

Wat is uw gevoel: sympathie?

Weigeren, dan weer alles (alle onbedekte delen) Gewoonte in die tijd: reinigen,

wassen voor Pascha, helemaal.
Voor het feestmaal in bad. Op weg vuil worden van voeten, die alleen wassen.
Vergelijk: bruiloft iod; halverwege beetje opfrissen.

Petrus: weigeren, daarna overdrijven.
Wie wel een beetje ergeren aan Petrus?
De anderen laten het toch ook gebeuren?
Waarom moet hij protesteren? Wie meer sympathie voor anderen? [...]
Wie Petrus? [...]

Mijn sympathie haast eerder voor de andere leerlingen.
Maar: Petrus heeft het ongerijmde wel door.
Lastig voor ons; wij beschouwen iedereen gelijk: directeur doet WC. .
Petrus de meest logische en goede reactie.
Geen verwijt ook (7), alleen uitleg, logisch dat je dit niet begrijpt, later zul je het begrijpen.
Vers 17 sluit daar op aan bij uitleg: toekomst: zullen begrijpen en handelen.
Zie wat hier gebeurt: de God van hemel en aarde, alles gemaakt, grootste machthebber (vers 1, vers 31); deze God wast je voeten.
Totaal op zijn kop; Petrus voelt dat aan.

Jezus: terecht (13).
Gasten: dit is de kern van het evangelie: God komt onze voeten wassen.
God, de God van scheppint, rotsen, stormen, geweld, deze God komt ons schoonmaken. Hij komt mensen dienen, voeten wassen.
Niet omdat het moet, maar omdat Hij wil. (Flyer).

5

Nog een stap verder in inleven: naar u zelf.
Wilt u voor uzelf nagaan: wij maken allemaal dingen vuil, maken troep, rommel, jezelf, je kleren, je huis, de wc, de openbare ruimte, je werkplek, de kerk, vuilnis moet worden opgehaald en verwerken.
Overall waar we komen, maken we dingen vuil.

We maken ook schoon: diezelfde dingen, dan moet je schoonmaken, opruimen, wassen enz.
De kerk moet schoon, je werkplek, je huis, je kamer, je auto, enz.

(klik) Mijn vraag:

- a. maak je meer schoon dan dat je vuil maakt?
- b. Of maak je meer vuil dan je schoonmaakt? Maak je vaak dingen schoon of ruim je op die je niet vies gemaakt hebt?
- c. Of in evenwicht? [ideaal vaders en moeder: ruim je eigen troep op]

Eerlijk: ik maak meer vuil dan ik schoonmaak; ik doe dingen in huishouden, met kleren bemoei ik me niet, was ook wel eens ramen en de auto, opruimen van mijn kamer of de huiskamer.
Maar in geen verhouding.
Zeker niet als ik naar afval kijk, vervuiling van verwarming, auto, voedsel.

Schoonmaken heeft weinig status in Nederland.
Bij onze God andersom: *Jezus maakt schoon wat Hij niet vuil gemaakt heeft.*

Ieder die werkt in de schoonmaak, huizen, gebouwen enz: voor God geweldige status; je lijkt op de Heer Jezus, Zoon van God.

(klik) Zie het voor je: voeten wassen; 3 dingen zit daar in.

1. schoonmaken van wat jij niet vuil gemaakt hebt.
Kan vies werk zijn, denk aan zweetvoeten.
2. knielen, bukken, dat doet iets met je.
Je maakt je kwetsbaar en ongelijk, afhankelijk. Voorbeeld: ongelijke stoel, naar boven praten, ongemakkelijk; [nadoen]
3. aanraken en intimiteit: denk het je in: hoe zal dat gevoeld hebben.
Jezus' liefdevolle aanraking van je voeten.
Huid op huid; dat raken we kwijt; mijn tandarts draagt tegenwoordig handschoentje. Dokter bij een puistje.
Vergelijk: Jezus raakte zelfs melaatsen aan.
Dat is echt contact maken, hier onder ons zijn.

Stel je je het voor, inleven, dan zie je iets van de Heer Jezus.

En dan zeker ook als je het verraad van Judas er bij neemt.

Jezus maakt zich klein, doet het vuile werk, raakt liefde aan, biedt intimiteit en kwetsbaarheid.

Wat doet Judas?

Gericht op zichzelf, alsof hij Jezus een trap in zijn gezicht geeft.

Gericht op jezelf of gericht op een ander. Zie de tegenstelling.

6

(klik) Boodschap

Dat brengt mij naar de boodschap.

(klik) Twee uitspraken van de Heer Jezus: 8b. + 15c = 17

Dat lijkt me de kern van deze geschiedenis.

'als ik je voeten niet mag wassen, kun je niet bij Mij horen'.

Dit begrijpen en er naar handelen.

Allebei nodig: begrijpen en handelen.

(klik) Makkelijk: alleen er naar handelen. alleen 15c

Dan is de boodschap: doen als Jezus: dat is handelen: zorg voor een ander, heb iets voor een ander over, maar hoe houd je dat vol?

Gevaar: navolgen zonder begrijpen.

Dan wordt Jezus een goed voorbeeld.

Ideaal als alle mensen zo zijn: elkaar wassen, rommel opruimen.

net iets meer opruimen dan je vuil maakt.

De aarde schoner achterlaten als je hem aantrof.

Maar als niemand meedoet, of maar weinig.

Wrokkig, bijltje er bij neergooien; heeft toch geen zin....

Zo gaat dat als Jezus alleen maar voorbeeld is.

(klik) Begrijpen is nodig.

8b: wassen moet, anders niet bij Jezus horen.

Logisch dat je weigert, maar nodig.

Erkennen, dat God moet komen helpen: zo erg is het met de wereld, met mij.
Vuil maken, ellende, deel van mensheid, verdriet, dood, onrecht, mishandeling.
Ik maak daar deel van uit.

Jezus nodig om dit op te lossen.

Lastigste van geloven in God.

In de kerk niet optimistisch; gaat ons niet lukken: macht loopt altijd uit de hand.

Wij zelf ten diepste egoïst.

Je bent zo maar een Judas; gaan voor jezelf. zelfkennis nodig.

Dat begrijpen is nodig: ik moet gewassen worden.

Boodschap in de kerk. dat zit in doop (wassen) en avondmaal.

(klik) En dan kan ik handelen.

Jezus komt met een nieuwe wereld.

Hij is de schoonmaker, veel meer opruimen dan zelf vuil maken.

Meeste mensen, alle mensen veel meer vuil maken dan schoonmaken.

Handelen, doen, dat is bij deze Jezus horen.

zo 1^e christenen bekend: zieken, doden, vrijgevigheid enz.

Begrijpen, bij deze God horen; God die alles geeft.

Vele voorbeelden, kan alleen als je het begrijpt.

(klik) Oproep aan u allen: gelukkig als je... (17)

gelukkig wie, dat gaan over de blikrichting: ben je iemand die vooral aan zichzelf denkt.

Of leer je verder kijken?

Die verandering bracht Jezus, was Jezus, dat is wat er moet veranderen.

Hij deed dat en deelt dat uit.

Eerst erkennen, begrijpen, dan er naar handelen.

Niet als voorwaarde, maar als: dit is mooi, dit is goed, dit is oplossing.

God die de aarde mooi maakt; ik doe mee.

Daarom: ben je een geveer, deel je uit; je hebt alles al gekregen.

Wat je zelf hebt aan spullen, maar ook aan vriendelijkheid en geduld, mogen mensen dat krijgen.

Of is je blikrichting jezelf: ik los mijn zaken op, ik heb van alles nodig, ik maak meer vuil dan ik schoonmaak?

Mooi als we als schoonmakers en gevers bekend staan. Zelf alles gekregen.

Eerst Christus kennen, dan Hem liefhebben, dan met Hem leven.

Gasten en gemeente: lastig; kan alleen als je het begrijpt.

Daar in groeien; tijd van lijden van Jezus, leren begrijpen, leren handelen.

Uitnodigen voor stille week.

Ds.Jaap Boerma

GKv Rotterdam-Noord/Oost

9 april 2017